

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

1. notanda, & aliorum sententiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

sciente vero falsum omnino est, scientiam conditionatam nihil ponere: maxime in Deo, in quo præter formalem suum effectum ponit prædestinationis perfectissimam providentiam, atque infallibilitatem effectus contingentis, ad quem prædestinatur, cumque eius contingentia, & libertate nostra componit. Tale est etiam illud: de quibuscumque fieri possunt propositiones absolute: Categoricaliter, possunt fieri hypotheticæ, & conditionales: at illæ de rebus omnibus fieri possunt: ergo & conditionales: quod à nostris omnibus merito negatur. Sed quia falsissima est argumenti maior. Cum enim scientia re, nec solo nomine, conditionalis eorum solum, quæ inter possibile & absolute futurum medium statum habent: siue inter absolute necessarium, & absolute liberum, seu absolute existentem contingentem, (quod solum in contingentibus, & liberis, siue immediate, siue mediate ab arbitrio provenientibus actionibus, & effectus habet locum, ut constat ex certam. 1.) de his solummodo vera est maior, ut de quibuscumque fieri propositiones absolute possunt, possunt, & conditionales hypotheticæ fieri, si causæ, & principia, à quibus absolute positis, vel sunt absolute, vel erunt in hypothese, siue suspense ponantur: quod ipsum de eorum omissionibus liberis est. Qui-cumque enim sub vno auxilio consentiens esset, si poneretur, sub aliquo saltem, si daretur, non consentiret, & qui non consentiret sub vno, sub alio consentiret. Id quod mihi certum omnino est: quia cunctis coniunctim sumptis auxiliis eius creatura rationalis resistentia possibilitas eius omnipotentia, & supremo in creaturas omnes, & singulas rationales dominio derogat: creatura vero rationalis omnibus, & singulis cogitationibus in bonum à Deo immutabilibus consensura Dei misericordia, & gratia erga illam detrahit, non parum: atque adeo ex misericordia Dei, & supernaturali dono imprædestinabilem reddit.

9. Nec melioris conditionis tertium aliud Anonymi argumentum. Nihil Deus scire potest, nisi omnes eius causas necessario prærequisitas noverit: ait penitentia Tyrionum, & Sidoniorum, & plurium similiter causas omnes necessario prærequisitas non novit: ergo nec eorum penitentiam sciuit. Minorem probat: quia, quod non est, non scitur: non fuerunt autem signa apud eos facta, neque habita apud ipsos prædicatorum, quæ necessariæ causæ penitentia illius ob illa futura à Christo Domino fuerunt præsignatæ. Quidquid de maioris veritate absolute, & formaliter loquendo sit (quo sensu absolute non est vera: qui enim veritatem sola eius extrinseca positione attingit, uti Deus, causarum cognitione non eget, ut eam cognoscat, licet veritas ipsa earum positione egeat, ut consistat) distinguo maiorem convenienter ad statum eius, quod à Deo scitur, fateor, absolute positas nego: & hoc solum modo causæ penitentia Tyrionum posite non sunt, secus in hypothese, & suspense, quo modo ad illius conditionatam futuritionem fuit satis. Et negatur consequentia. Talis demum est illa eiusdem obiectio: scientia conditionalis dicit compositionem particula si denotatam: quæ compositio simplicissima Dei scientia repugnat. Sed eodem argumento negandum Deo iudicium esset: siquidem particula est denotat etiam virtusque extremæ compositionem, & non est divisionem, quæ simpliciter repugnat. Ea tamen compositio, & divisio tota se ex parte obiectorum, & eorum, seu conceptuum nostrorum habet: non autem ex parte diuinæ cognitionis, quæ simplicissima in se cum sit, diuisa quæque representat. Instat: ergo discursus Deus, & discursus nostris discursibus assentitur. Sed nescio, unde inferat: quia discursus, & nomen, & res dicit deductionem vnius cognitionis ex alia, quæ intellectui omniscientia simplicissima diuinæ prorsus repugnat, ut diximus, atque Anonymus ipse supponit.

**

QVÆSTIO III.

An Deus suos etiam liberos ab absolute conditionato cognoscat futuros.

N, suos etiam contingentes actus sub conditione futuros, sicuti nostros, Deus cognoscat, quæstionis huius nova materia est, ob speciales in eorum cognitione difficultates adiunctas: & in primis futuritionis etiam conditionatæ nomen nonnullis religionem iniecit: quia futuritionem in ordine ad durationem videtur sonare: quæ in Dei actus liberos ipsi ab æterno coætuos minime cadit. Potuissent vero religionem deponere, vel contingentium creatorum exemplo, in quibus conditionata futurio in ordine ad tempus nusquam est: neque ab illo, nisi per inadvertentiam intelligi potest: cum in præsentibus, & præteritis etiam, locum habeat ea futurio, abstractaque omnino, ut diximus à tempore. Quocirca Bortul. d. 4. sect. vi. §. Respondendo in primis num. 305. supponens eam futuritionem dicere carentiam existentia nunc, & existentiam postea, si conditio ponatur (cum solum pro eo statu contingens ab existentia absolute præcindat, non autem eam, suamque durationem neger solus ex nostris æquivocationem pallus de subiecto non supponente potest, quætionem hanc affimare.

CERTAMEN I.

Notanda, & aliorum sententia.

1. Ora primo, sub hanc quætionem non diuina solum decreta, sed & scientiam diuinam, quæ illa sequeretur, si conditio adhiberetur, ob quam decreta à Deo conciperentur, vel quæ de facto secuta est, quia & conditio de facto adhibita, & decreta fuerunt concepta. V. g. de decreto conferendi gloriam, si adesset penitentia tam peccatori, quem de peccatis penituit, quam peccatori, quem de peccatis non penituit, ac de scientia, quæ, si primum penitiret, esset de decreto, & gloria illa, quam de decreto, cuiusque, & gloriæ scientia, quæ absolute est, quia penituit secundum. Abstrahit quippe conditionata futurio à tempore, & eis, quæ in illo aliquando sunt, ut diximus sæpe: ac proinde eam conditionatam absolutam futuritionem pro aliquo tempore, neque includit, neque excludit.

2. Nota secundo: non agi hic de conditionatis omnibus, in quibus est necessaria à conditione ad conditionatum illatio, v. g. si Deus est ens à se, est æternus: si est Pater, est in diuinis filiis: hæc quippe necessaria veritatis cum sint statum medium inter absolute contingentem, & possibile non habent: quare, etsi nomine earum veritatum scientia conditionata sit, re tamen ipsa ad simplicem intelligentiam, sicuti & reliquæ necessariae veritates spectant: quare quæstionis præsentis titulus de conditionatis contingentibus, seu liberis diuinis, quæ nimirum ex sua hypothese, seu conditione non necessario inferuntur, sed oriuntur contingentem, merito inquit, iuxta dicta in simili q. 2. certam.

3. Nota tertio: in conditionatis contingentibus diuinis alia esse, quorum conditio contingentis existentia est: alia, quorum conditio est existentia necessaria. Primi generis conditionata contingentia sunt, quæ creatum aliquid pro conditione habent, ex quo Deus aliquid vel volendum, vel producendum libere moueatur, vel quæ liberam aliquam Dei voluntatem, siue absolutam omnino, siue omnino conditionatam, siue subiective absolutam, & obiective conditionatam, aut liberam aliquam Dei scientiam, ex qua Dei voluntas libere moueatur.

scitur,

rem, si adesset, pro sui conditione, sortiuntur. Secundi generis conditionata diuina sunt, quorum diuinum ali- quod prædicatum ex necessarii conditio: ea quippe sola ab existentia physice saltem (esto metaphysice prædicantur) non abstrahunt: ac proinde necessarii existentie ea sola sunt. V.g. *Si Deus sit omnipotens, liber &c. mundum crea- re uolet*: quod & contingens est, & conditionate verum considerato Deo pro illo priori maioris vniuersalitatis ad absolutam existentiam decreti diuini de mundi creatione. Oportuit autem duo hæc contingentium conditionato- rum diuinorum genera diuidere: quia in conditionatis de conditione necessarij existente ardua est specialis, præter vniuersi generi communes, difficultas.

4. Nota quarto: non omnia, quæ in diuinis conditio- natis contingentia nominantur in hac quæstione voca- ri: etenim, & conditionatorum creatorum scientia ha- bitus in Deo additæ, & iam ab omnibus admissa (quid- quid ad eam iuxta varias scholas admittatur, aut præce- dat) & decreta subiectiue absoluta, & obiectiue condi- tionata (quæ necessaria Dominican Thomistæ ad condi- tionatorum contingentium consistentiam reputant, nostri vero ad id superflua, imo implicata, absolute tamen Deo possibilia arbitrantur) contingentia sunt, & ex ob- iectis suis contingentium nomen sortiuntur: cum autem ea omnia ex parte actus absoluta in Deo sint, inter abso- luta contingentia diuina computanda pro eo statu sunt, quem habent, non inter contingentia conditionata, nisi pro alio statu considerentur.

5. Sed ne de subiecto non supponente videamur insi- stere quæstionem, quinto aduerte: contingentia aliqua conditionata diuina negari minime posse: etenim, etsi Deus, quid hæc, vel illa conditione posita faceret, pos- set absolute decernere decreto absoluto ex parte actus, & conditionato ex parte obiecti, ut nunc dicebamus; at circa omnia, & in quauis rerum possibili peristit, vel vniuersali decreto, vel particulari bus innumeris, non- nulli otiosi inutiliter, & ipso indigne, actu absolute ex æternitate, & per æternitatem decreuissent: cum eorum præteritis, & peristitis, & operationibus, neque future, vni- uersam in rerum naturam sint, imo neque ad rerum naturam, & futurum, quod est, vel erit, spectent: ac in super ita pro omni occasione quid faciendum sit anticipato decer- nere, his solum, quibus inopinatio possunt occasiones oc- currere (quod Deo repugnat) prudentia vertetur: quare eadem anticipata Dei de omnibus obiectiue conditiona- ta efficaci voluntas subiectiue absoluta eum, vel minus sapientem, vel minus prouidum arguet: quin Domini- can recentiores, etsi eiusmodi decreta necessaria ad condi- tionati contingentis futuritionem constituendam affe- rant: non tamen ea necessario à Deo haberi: sed omni- no contingenter, & libere circa eo solum conditionata aiunt, quæ uelit: quare absoluta eorum conceptio ob- hoc, vel illud motum libera Deo est: ac proinde fore sub illo contingentem conditionate, est omnino certum. In super, cum diuinarum decretorum omnino absolutorum libertas notissima sit, atque ab omnibus scholis asserta, in his conditionata contingens futuritio negari minime potest, adhuc à Dominicanis: etsi ægre cum decretis ab- solutis illis suis de conditionata futuritione contingentia rerum saluari queat.

6. His positis, prima sententia docet, Deum diuina contingentia conditionate futura pro eo statu nullatenus cognoscere: ita illi non admodum recentibus Thomistæ Dominicanis, qui conditionatorum contingentium crea- torum scientiam Deo negant rationibus contra diuino- rum etiam contingentium conditionatorum scientiam communibus: sed specialioribus aliis fundamentis diui- norum solummodo contingentium scientiam Deo negant. Notæ Molinæ i. p. q. 14. a. 13. d. 17. & 18. tum ob impossi- bilitatem supercomprehensionis diuinæ (sine qua actus arbitrij diuini cognosci à Deo non posse ait) respectu diuinum arbitrij: tum ne præhabita à decretis Deo eo- rum actuum scientia ante eorum positionem absolutam eorum actuum absolute contingentie officiat. Citatur Henricz d. 17. de scientia. c. 9. nu. 57. sed solum negat dicta ea conditionata contingentia diuina futura sub con- ditione proprie: quia non concernunt durationem, qua- saltem non fuerint, & postquam sine quam æquiuoca- tur. *Christoph. de Orrego, de Deo Vno, Tomus I.*

tionem præfatione quæstionis huius, & q. 2. certam. i. fa- tis disce.

7. Secunda sententia docet, diuinam contingentia con- ditionata de conditione contingentis existentie à Deo cognosci; secus quæ de conditione necessaria, & indefe- ctibilis existentie sunt. vt. nu. 3. distinximus, & explicui- mus. Ita Diodaleus lib. 2. de scient. futurorum conting. conditionatorum. c. 8. nu. 6. vltu. *Secundo de his decre- tis liberi*, cuius initio videtur fauere, sed tamen ab eius numeri medio ad num. 9. inclusue: ea etiam pro signo priori ad suam absolutam existentiam, ut condi- tionate futura à Deo cognosci, late descendit: & quidem secunda hæc sententia potius negat eiusmodi actus di- uinos conditionis necessario existentis esse conditiona- te futuros contingentem, quam scientiam eorum: quia (inquunt eius auctores) eorum conditio purificata est, atque ut talis cognita: quare & decretum contin- gens absolutum, siue absolute existens, ad quem statu purificata conditione transit omne conditionatum, etiam contingens: quare eiusmodi actus liberi diuini quantumvis conditionate fontem, absoluti sunt: atque eorum subinde cognitio ad absolutam Dei præscien- tiam, non autem ad conditionatam eius scientiam spe- ctant.

8. Tertia sententia docet, diuinam conditionatorum scientiam ad diuina omnia contingentia vniuersim, siue de conditione necessaria, siue de contingentia sint, extendit. Ita Thomistæ omnes, præter paululum vtriusque illos, cum quibus q. 2. pugnauimus. Nostri etiam omnes præ- ter Molinam: Vazquez i. p. d. 55. n. 17. d. 66. & 67. n. 18. Soar. ubi proxime n. 15. Prolegom. 2. de gratia c. 8. Fon- fecato. 3. met. lib. 2. c. 2. q. 4. Annal. d. 47. Henricz proxi- me c. 9. Ruiz d. 77. sect. 2. Diodaleus. proxime, Complu- tentes, & Murciani Recentiores, etsi Diodaleus, & Complutenfes Recentiores contingentia conditionata di- uina de necessario existente conditione à contingentibus diuinis conditionate futuris ablegent, ut num. 7. vidimus, quo, non tam vniuersalem hæc sententiam, quam eius suppositum ex parte negant. Huic sententia, & Nos iam diu subscripsimus.

CERTAMEN II.

Tertia, & communior sententia variis conclusionibus flata.

1. **D**icendum primo: Deum conditionata contingen- tia diuina de conditione existentie contingentis scientia conditionata cognoscere: probarur ex 4. Reg. 18. *Si percussisset, &c. deleuisset Syriam &c. Pl. 80. Si populus meus auuisset me pro nihilo forsitan inimicos eorum humiliauisset, & super tribulantes eos misisset manum meam*: & frequenter in scripturis Deus dicit, quid ipse decer- neret, seu faceret, quod sine decreto suo nequit, si hoc vel illud homines facerent: quod tamen quia homines plerumque non fecerunt, neque ipse absolute decreuit, à Deo prænuntiata, & præcognita ad statum absolutum non transferunt, ut scientia absoluta prænosci possent: ergo solum cognita à Deo sunt scientia de ipsis conditionata. Hinc vero, & de decretis, quæ à Deo absolute concepta sunt, quia homines id præstiterunt, cognita à Deo fuisse constat in statu anteriori contingentis conditionate futu- ritionis, Quia, quemadmodum absolute præstita ab ho- mine conditione libere absolute à Deo concepta decreta illa sunt, ita libere à Deo concipienda esse, si conditio ab homine poneretur, verissimum est. Dices: ita à Deo ab- solute ex parte actus decretum esse, si conditio poneretur: verum præclusum paulo vtriusque Thomistis Domi- nicanis, contra quos nunc agimus, hoc effugit est, cum ipsi similia decreta pro contingentium futurorum conditiona- torum scientia, ut ridicula, & inepta execrentur. Secundo: in his, qui admittunt, quam multum diuinationis est, ut veritates istæ, & scientia de ipsis diuina reuelata consistant. Tercio: cum per decreta omnino conditionata

H h 2 sic